

Klaudija Sedar*

Redovalnica v šolskem zvezku iz 1973

(šola Gornji Petrovci)

A grade book in a school notebook (primary school Gornji Petrovci, 1973)

Az osztálykönyv egy 1973-as iskolafüzetben (Gornji Petrovci)

Izvleček

Prispevek predstavlja šolski zvezek šestošolke osnovne šole Gornji Petrovci iz leta 1973. Na prvi pogled običajen zvezek preseneti z vsebino, ki jo skriva znotraj svojih oranžnih platnic. Poleg učnih vsebin, obravnavanih v času šolskih ur in vaj, ki so bile domnevno domače delo, se pred nami odpre redovalnica 6. a in 6. b razreda. Pregledna in opremljena z vsemi potrebnimi komponentami ne odstira le učni proces v sedemdesetih letih 20. stoletja, temveč prikazuje tudi celoletni učni rezultat tedanjih šestošolcev. Čeprav vloga redovalnice v šolskem zvezku učenke ni povsem razjasnjena, pa je prav zaradi nje ta šolski zvezek dragocen primerek kot tudi privlačen zgodovinski vir.

Abstract

The article presents the school exercise book of a pupil in year six of the Gornji Petrovci primary school in Prekmurje in 1973. What seems like an ordinary exercise book gives us a surprise when we see what it conceals within its orange covers. In addition to the educational content dealt with during lessons and the exercises presumably done as homework, there is a grade book for years 6. a and 6. b. The content and clear layout of the grade book not only reveals the teaching process in the 1970s, but also shows the school grades for the whole year. Even though it is not quite clear what role this grade book played in the exercise book belonging to a pupil, it is the reason why this exercise book is such a valuable example and an attractive historical source.

Uvod

Zvezek šestošolke, ki ga bom poskušala predstaviti, me je pritegnil iz več razlogov. Eden je zagotovo ta, da ne gre za klasični oziroma običajni šolski zvezek z zapisano učno vsebino, temveč je v njem po zapisani snovi neznanega(ih) predmeta(ov) redovalnica 6. a in 6. b razreda. Zakaj pravim neznanega predmeta? V zvezku se namreč zvrstijo tri različne vsebine, katere je težko pripisati le enemu predmetu. Še največ skupnega imajo te vsebine s predmeti zemljepis, slovenski jezik in zgodovina, vendar

* Klaudija Sedar, prof. latinščine in univ. dipl. splošna jezikoslovka, asistentka na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa, Raziskovalna postaja ZRC Prekmurje, Petanjci 19a, SI-9251 Tišina, e-naslov: klaudija.sedar@guest.arnes.si

ni izključena možnost, da je bil v igri še kak drug predmet oziroma je bil le en sam. V pomoč mi žal ni bila niti lastnica zvezka, saj se omenjene vsebine kot tudi ne, kako se je v njenem zvezku znašla redovalnica, ne spomni. Tako bo analiza predstavljenega zvezka podana po verjetnih domnevah oziroma skozi moje videnje.

Zgodovinski okvir

Zvezek je nastal v sedemdesetih letih 20. stoletja v šolskih klopeh osnovne šole Gornji Petrovci, ki jo je tedanja šestošolka začela obiskovati v petem razredu. Prve štiri razrede je namreč obiskovala v šoli v Križevcih, katere začetki segajo v leto 1783, ko je tam hkrati z ustanovitvijo Evangeličanske cerkvene občine kot druge po vrsti po Tolerančnem patentu nastala evangeličanska verska šola. Sprva pouk ni bil obvezen in je potekal v zasebni hiši, potem pa je bilo zgrajeno šolsko poslopje, in sicer zagotovo do leta 1798.¹ V 19. stoletju, ko so se življenjske razmere nekoliko izboljšale, pa je število prebivalstva naraslo, zato je bila tedanja učilnica pretesna. Leta 1845 so sicer zgradili drugo, zidano hišo, a tudi tam je bila učilnica za 342 šoloobveznih otrok premajhna, zaradi česar je bilo leta 1889 poleg starega šolskega poslopja zgrajeno novo z dvema učilnicama. Kmalu zatem, leta 1896, je šola postala dvooddelčna in leta 1922 štirioddelčna. Šolski okoliš se je tedaj tudi zmanjšal in obsegal le še vasi Križevci, Kuštanovci, Košarovci, Kančevci, Ratkovci, Panovci, Peskovci in Kukeč, saj so bile že tudi po drugih vaseh zgrajene šole. Leta 1929 pa so bile verske šole z državnim zakonom ukinjene in nastala je štirioddelčna ljudska šola. V šolskem letu 1940/1941 je bila tako šola štirirazredna, omenja pa se tudi bogata šolska knjižnica, ki je skupaj s Ciril-Methodovo knjižnico štela 544 knjižnih enot. V času svetovnih vojn šola ni bila poškodovana, jo je pa obakrat zasedlo vojaštvo, zaradi česar je bil pouk okrnjen. Zaradi združitve šol so v matično šolo v Križevce z letom 1946 hodili le še učenci iz vasi Križevci, Panovci, Košarovci in Kuštanovci. S šolskim letom 1962/1963 je šola postala samostojna upravna enota in tedaj je šola dobila od kmetov tudi prostor za igrišče. Toda v decembru leta 1963 je pogorel združni dom, s čimer je šola izgubila dva šolska prostora in šolsko kuhinjo. Začeli so z gradnjo nove šole, katere otvoritev je bila v septembru leta 1965. Ker pa je v naslednjih letih število učencev močno upadlo, je 20. marca 1972 iz Občine Murska Sobota prispel dopis, da se z novim šolskim letom učenci višjih razredov prešolajo v Gornje Petrovce. Kljub nasprotovanju staršev o tej nameri je križevska šola s tem postala podružnica petrovske šole, s šolskim letom 1975/1976 pa je bila šola celo ukinjena, vsi otroci pa prešolani v Gornje Petrovce.² Križevski učenci so prišli v novo šolo v Gornjih Petrovcih, katere otvoritev je bila v novembru leta 1961, čeprav je bila

1 EOL, *Visitatio canonica Tóth Kereszturiensis 1798*, 27.

2 Ružič, *Kronika osnovnih šol v sedanji občini Gornji Petrovci*, str. 54–70.

dokončana šele čez dve leti. Z omenjenim šolskim letom so na nižji stopnji uvedli tudi celodnevno osnovno šolo, z naslednjim šolskim letom pa je bilo to uvedeno tudi na predmetni stopnji, kar je bilo ukinjeno šele leta 1989. Sicer je šola v Gornjih Petrovcih delovala vseskozi od ustanovitve katoliške župnije, katere začetki naj bi segali še v čas Koclja oziroma Evangelikičanske cerkvene občine v 19. stoletju.³

Lastnica zvezka se prehoda iz križevske na gornjepetrovsko šolo spominja kot vznemirljivega dogodka, pri čemer pa ni izostal strah pred novim obdobjem šolanja v drugem okolju in pri drugih učiteljih. Križevski učitelji so sicer bili izredno strogi in so jim pogosto pognali strah v kosti, toda nanje so bili že navajeni, prav tako so poznali njihove »finte«. V petrovski šoli pa so jih čakali drugi, novi učitelji, zato prvi dnevi nikakor niso bili lahki. Kot pravi, pa je na koncu vendarle raje hodila v petrovsko šolo, saj je bila bolje urejena in opremljena, pa tudi učitelji niso bili tako slabi. Prednost do »nove« šole je bil tudi urejen avtobusni prevoz, saj so v prejšnjo hodili peš. Omenjena učenka je sicer bila iz Križevcev, toda vsak dan je morala prehoditi tri kilometre do šole in prav toliko nazaj do doma.⁴

Obe vasi, Križevci in Gornji Petrovci sta v omenjenem času upravno spadali pod Mursko Soboto, ki je upravno središče Prekmurja kot tudi gospodarsko in kulturno postala že pred 2. svetovno vojno, po njej pa se je ta vloga samo še utrdila.⁵ Sicer pa je jugoslovanski sistem v sedemdesetih letih, v času nastanka obravnavanega šolskega zvezka, bil predvsem toga in protislovna oblika komunističnega avtoritarizma. Konec 2. svetovne vojne je namreč prinesel novo politično ureditev, tako da sta po prvotnem socializmu druga Jugoslavija in znotraj nje Slovenija postali svojevrsten komunistični laboratorij v vseh pogledih.⁶ Najmočnejša oblika gospodarske in politične krize v Jugoslaviji s Titom in Kardeljem na čelu je izbruhnila prav konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let, kar je v naslednjih dveh desetletjih pripeljalo do njenega krvavega razpada. Sedemdeseta leta so bila tudi čas naraščajoče gospodarske nestabilnosti, kajti poraba in potrošnja sta povsod rasli hitreje kot proizvodnja, modernizacija gospodarstva pa je bila glede na razmere še veliko prepočasna in po kvaliteti nekonkurenčna.⁷ Jugoslavija je sicer v začetku leta 1974 dobila novo ustavo, ki je uvajala do tedaj najvišjo stopnjo decentralizacije, a je hkrati oblikovala tudi skrajno zapleten sistem političnega organiziranja in zastopanja, kar je vodilo v dokončni polom načrtanega sistema, katerega sta pospešili Kardeljeva in Titova smrt. Z izgubo Tita kot prvega izmed treh nosilnih stebrov sta zatem ostala le še dva, Zveza komunistov in vojska.⁸

3 Ibidem, str. 30–40.

4 G., O., roj. 1961.

5 Šteiner, Prekmurje pod rdečo zvezdo, str. 324.

6 Vodopivec, Od Pohlinove slovnice do samostojne države, str. 408; Granda, Mala zgodovina Slovenije, str. 288–291.

7 Vodopivec, Od Pohlinove slovnice, str. 380.

8 Ibidem, str. 408–421.

Vsebina šolskega zvezka

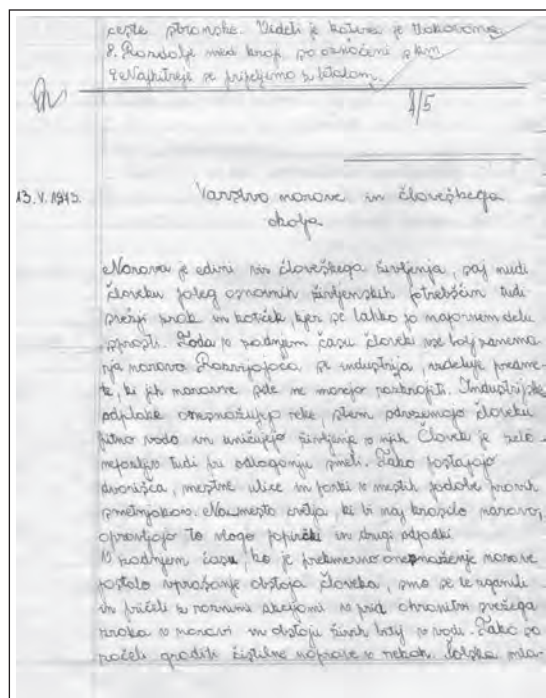
Črtast zvezek formata 29 × 20,5 cm z oranžnimi platnicami, v katerem je 21 listov, obsega enaindvajset učnih vsebin in devetnajst vaj, pisanih od sredine marca do sredine junija 1973. Nekoliko zmede že sam zapis na platnici zvezka, saj je poleg imena in priimka ter razreda učenke (6. b) napis »Redovalnica«. Povsem očitno je, da večji del listov manjka, kajti vpisi se začenjajo šele na datum 13. marec 1973 z vajo, ki je najverjetneje sledila neki učni snovi. Na manjkajoče liste kažejo tudi ostanki listov, ki so ostali v zvezku po iztrganju.

Če smo pozorni na datume, je bil predmet (oziroma predmeti, če vzamemo v ozir, da jih je bilo več), katerega vsebina bo predstavljena, na urniku trikrat tedensko, ob torkih, sredah in petkih.⁹ Po vsaki presenetljivo kratki zapisani učni vsebini sledi vaja z nekaj samostojnimi stavki, ki so se nanašali na obravnavano snov, pri čemer je bil poudarek na pravilni tvorbi stavkov. Ta vaja je bila najverjetneje za domačo nalogo, saj je bila napisana navadno ob nedeljah in redko ob četrtnih, torej dan oziroma dva prej, kot je bil na urniku ta predmet. Vsaka vaja, v kateri so morali učenci napisati nekaj stavkov, ki se je nanašala na prejšnjo učno snov, je bila nato tudi vsebinsko in slovnično popravljena ter ocenjena, na kar kažejo rdeče učiteljeve korekture. Kot se spominja lastnica zvezka,¹⁰ je domače naloge pisala večkrat v zadnjem hipu, saj je po prihodu iz šole odložila torbo in šla pomagat staršem, ki so imeli majhno kmetijo in nekaj glav živine. Večkrat so jo tudi starši poslali k babici, ki je stanovala v bližini, da ji je postorila kaj po hiši in odgnala kravo na pašo. V kolikor pa je kdo pozabil napisati domačo nalogo, je v križevski šoli moral ostati po pouku v učilnici in jo tam napisati. Tega ukrepa v petrovski šoli ni bilo, so pa učitelji »pozabljivcu« radi navili ušesa.

Prva učna snov v zvezku je **Pomorska prevozna sredstva nekoč in danes**, pri kateri so v petih točkah in nekaj alinejah zapisana omenjena pomorska sredstva od splava, čolna, jadrnice, ladje, smodnika do parnega stroja. Sledi **Naša trgovska mornarica**, katere snov se nanaša na morski promet in pristanišča od osvoboditve v letu 1945 naprej: »*Po osvoboditvi leta 1945 smo najprej očistili pristanišča in obnovili pristanišča z ladjedelnicami.*« Beseda je tekla o morskem prometu, vrsti ladij, o pomorskih stezah v Sredozemlju, o uvozu in izvozu blaga in tudi na mornarje se ni pozabilo. Ob naslednjem naslovu **Letovišča in zdravilišča na Jadranu** misli kar same od sebe odtavajo vzdolž jadranske obale in čeprav se za hip poveselim, da bom obnovila svoje dosedanje znanje o tem oziroma ga morda celo nadgradila, sem v naslednjem hipu razočarana, kajti med letovišči se omenjajo le Portorož, Opatija in Pula. Zakaj le te oziroma kje so izostale vse ostale, tudi po vsakršnem ugibanju ne pridem do zaključka. Nekaj novega pa se le naučim pri **Rasti naše vojne mornarice**, kjer je podana razlaga, zakaj se je praznoval 10. septembra dan jugoslovanske vojne mornarice. Na ta dan leta

⁹ Po izračunu stoletnega koledarja.

¹⁰ G., O., roj. 1961.

Primer učne vsebine iz šolskega zvezka

1942 je bil namreč v Podgorju ustanovljen prvi partizanski mornariški odred. Kakšno vlogo sta imela **otoka Rab in Vis med NOB**, je bila naslednja učna snov, toda iz zapisa ta vloga niti ni razvidna oziroma je zelo skromno zapisana. Od pomorstva snov preide na **Ceste nekoč in danes** in na **Razvoj suhozemskih prometnih sredstev**. Učenka si je pri tem zapisala, da so bile najprej steze in nato ceste, katerih prvi graditelji so bili Rimljani. Sprva se je seveda hodilo peš, kajti trajalo je tisočletja, da je Stevenson iznašel voz, ki je olajšal in skrajšal potovanja. Nadalje se omenja parni stroj, motor in železnice, s čimer se obravnavana snov zaključí. Zanimiv je zapis pri **Vrsti cest**, da so bile le-te makedamske in tlakovane. Izstopa seveda narečni izraz »makedamske«, ki ga je morda izrekel učitelj, a bolj verjetno je, da si je tako učenka zapisala sama, saj kot mi je povedala, so se v šoli morali pogovarjati le in izključno v knjižnem jeziku.¹¹

Od cest je bila naslednja učna snov preusmerjena k naravi z naslovom **Varstvo narave in človeškega okolja**. Učitelj je pri podajanju smernic za premišljeno ravnanje z odpadki začel takole: »Narava je edini vir človeškega življenja, saj nudi človeku poleg osnovnih življenjskih potrebščin tudi sveži zrak in kotic, kjer se lahko po napornem dnevu sprosti«. Posebej zanimiv pa je zadnji odstavek, ki bi moral biti večkrat povedan še v današnjem času: »Mi mladi pa moramo obodoče (pravilno: v bodoče) posvetiti skrb za varstvo

11 G., O., roj. 1961.

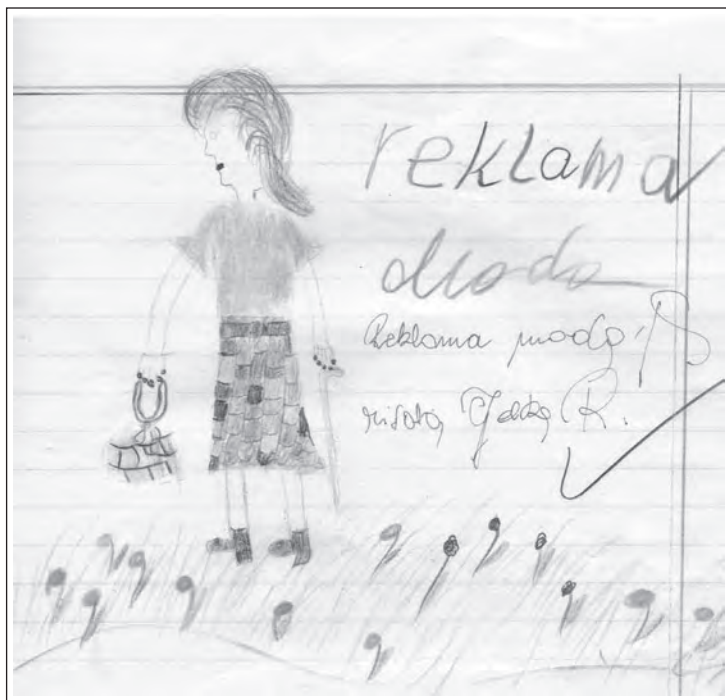
okolja več pozornosti, kajti generacije, ki pridejo za nami pričakujejo od nas, da zapustimo naravo takšno, da se bo še dalo živeti.» Od varnosti narave so naslednjo učno uro prešli na **Varnost prometa in vzroke prometnih nesreč**, pri čemer si je veljalo zapomniti, da varnost prometa določajo prometni predpisi, katerih neupoštevanje posledično vodi v prometne nesreče. Snov se zaključi z rdečim zapisom učenke »*Cesta ni igrišče.*«

Učne vsebine v nadaljevanju se nekoliko odmaknejo od dosedanjih, saj so v določenih ozirih morda bližje slovenskemu jeziku, kar pa ni nujno. Učenci so namreč spoznavali **Sodobne kulturne ustanove**, kjer sta bila uvodoma izpostavljena radio in televizija, nakar so prešli konkretno na ustanove: *Kino, Gledališče, Muzeji in galerije, Spomeniško varstvo, Predšolske in šolske ustanove in Tisk*. Pri kinu je bilo povedano, da si tam s pomočjo snemalnih kamer lahko ogledujemo poučne, mladinske, risane in barvne filme. Za ogled tragedij oziroma žaloiger in komedij pa je potrebno iti v gledališče, kjer razne prizore ne igrajo le poklicni igralci, ampak tudi amaterji. Med muzeji so bili tedaj očitno med delujočimi najbolj znani naravoslovni, etnografski, tehnični in muzej NOB. V galerijah pa se zbirajo umetniška dela kot so kipi in slike; kot primer so navedli Narodno galerijo v Ljubljani.

Za zadnji dve vsebini pa bi lahko rekli, da sta bližje oziroma sta se navezovali na predmet zgodovine, saj je bil govor o jugoslovanski oblasti. Pri prvi **V Jugoslaviji je oblast v rokah delovnega ljudstva** so se, sodeč po zapisih v zvezku, učenci seznanili z volilno pravico, kdo jo ima in koga se voli. Druga je bila naslovljena **Jugoslavija se bori za mir in svobodo v svetu**, kjer lahko preberemo le dvoje: »osvobodilni boj« in »Jugoslavija je razorožitev«. Na kakšen način in s kakšnimi ukrepi pa je potekal ta boj, pa se lahko le predvideva, saj ob tem ni zapisane nobene razlage.

Kot je bilo nakazano že uvodoma, je vsaki učni vsebini sledila *Vaja*, pri kateri so morali učenci zapisati po nekaj stavkov v zvezi z obravnavano snovjo. Glede na strukturo stavkov predvidevam, da so bile te vaje sestavljene iz vprašanj, na katere so morali učenci nato, najverjetneje doma, odgovoriti. Te vaje so zagotovo imele pozitiven učinek, saj so učenci poleg obnavljanja učne snovi vadili tudi pisanje in nadgrajevali svoje jezikovno izražanje. Kriterij ocenjevanja je bil visok, saj se je s številom učiteljevih popravkom ocena krepko nižala. Ti popravki so bili nedvomno pomembni, saj je z njimi učitelj opozoril učence na napake in jih s tem usmerjal k pravilni rabi besed oziroma tvorbi stavkov v prihodnje.

Glede na to, da je bil zadnji vpis v zvezek 21. junija 1973, se je z jugoslovansko oblastjo in sledečo vajo šolsko leto zaključilo. Na naslednji strani najdemo le še risbo, ki jo je najverjetneje v spomin lastnici zvezka z barvicami narisala neka prijateljica Jelka. Kot pove že sama oznaka pri risbi, le-ta prikazuje modo, ki bi lahko bila primerna za reklamo, kakršne se pojavljajo dandanes recimo v revijah oziroma na televizijskih ekranih. Prikazuje urejeno žensko od pet do glave, ki se sprehaja po travniku, poraslem s pisanimi cveticami. Če predvidevamo, da je bila avtorica risbe približno istih let kot lastnica zvezka, tj. 12, bi lahko bila ta ženska mlademu dekletu kot nek vzor, kar bi si želela postati tudi sama, ko odraste. Lepa in modna oblačila ter poudarjena ličila so namreč še dandanes sanje marsikaterega dekleta, kaj šele v sedemdesetih letih, ko so si to lahko le redki privoščili.

Risba Reklama: moda v šolskem zvezku

Čeprav bi pričakovali, da je preostali del zvezka nepopisan oziroma morda popisan z nešolskimi vsebinami, nas vsebina v nadaljevanju močno preseneti. Najdemo redovalnico 6. b in 6. a razreda, lepo izdelano in pregledno. Kdo je avtor te redovalnice, ne moremo ugotoviti, saj ni nobenega podpisa ali kakšnega drugega zaznamka, ki bi nakazoval na avtorstvo tega zapisa. Če jo je zapisal in vodil učitelj, kar bi lahko bilo verjetno, se pojavi vprašanje, kako je prišlo do tega zapisa in zakaj je bila redovalnica v zvezku učenke. Da bi bili preostala vsebina zvezka učiteljevi zapiski, ni možno, saj je pisava primerljiva kognitivnim zmožnostim osnovnošolca, ki je še dokaj šibak glede jezikovnega znanja. Druga možnost je še, ki je bolj verjetna, da je lastnica zvezka na lastno pobudo vodila redovalnico ali pa je bila morda celo zadolžena za to. Naše domneve in ugibanja o redovalnici v zvezku učenke bi lahko pojasnila lastnica zvezka, vendar se ne spomni, kako se je v njenem zvezku znašla redovalnica. Vsi zapisani iz 6. b razreda pa so bili dejansko sošolci in sošolke lastnice zvezka in tudi ostalih iz paralelke se spomni, tako da redovalnica ne more biti izmišljena.

Sama redovalnica je skrbno izdelana, pisana z nalivnim peresom, le predmeti in nekaj ocen je napisanih z rdečim kemičnim svinčnikom ter pri nekaterih učencih ena ocena pri nemščini z zelenim kemičnim svinčnikom. Če se spomnim nazaj v čas mojega šolanja (osemdeseta leta), so učitelji z rdečo zapisovali šolske naloge, z modro ustne

6.b		Mat	Slov	Zem	Z.g.	Biol	Sr.Hj.	Nem	Tiv	Tp	G.R.	L.p.
BACIČ	SLAVKO	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
BELEC	BRANKO	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
ČASAR	BENO	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
FICKO	GREGOR	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
GERGAR	KAREL	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
GUBIČ	DRAGO	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444
GOMBOC	JANKO	444334455	44442525	445552	445555	57755	124212	44555234	2321221	3443345	5444	3444

Prva stran Redovalnice v šolskem zvezku

ocene in z zeleno navadno ocene vaj oziroma seminarske ali bralne vaje. Predvidevam, da je ta kriterij veljal tudi že v sedemdesetih letih in so učitelji na ta način zapisovali ocene. Ocene pisane z rdečo se namreč pojavljajo le pri temeljnih predmetih, kot so matematika, slovenski jezik, srbohrvaški in nemški jezik, zeleno pisane pa le pri nemškem jeziku. Največ pa je ocen pisanih z modro, kar bi po domnevni teoriji pomenilo, da je bil poudarek na ustnem ocenjevanju. Sicer je bil predmetnik sestavljen iz enajstih predmetov: matematike, slovenskega jezika, zemljepisa, zgodovine, srbohrvaškega jezika, biologije, nemščine, telovadbe, tehničnega, gospodinjanskega in likovnega predmeta. Največ ocen (okrog 10) so pridobivali pri matematiki, slovenskem in nemškem jeziku, najmanj (okrog 3) pa pri zgodovini, biologiji in pri likovnem predmetu. Ocene so bile prej slabe kot dobre in le malokateri učenec je bil brez nezadostne ocene. Brez teh skorajda ni šlo pri matematiki, slovenskem, srbohrvaškem in nemškem jeziku. Odličnih in prav dobrih ocen je bilo malo. Najdejo se pri tistih učencih in učenkah, ki so bili očitno bolj pridni in so se učili, medtem ko pri učencih s slabšimi ocenami skorajda ni zaslediti odlične ocene.

Priimki in imena so zapisani po abecednem redu, in sicer najprej fantje 6. b razreda in šele nato dekleta. Po istem vzorcu so potem zapisani še učenci 6. a razreda.

Kot se spominja lastnica zvezka,¹² so v križevski šoli dekleta sedela ločeno od fantov, prav tako v začetku tudi v petrovski šoli, nakar so učitelji posedli skupaj v klop fanta in dekle.

Po podatkih, ki so zabeleženi v redovalnici, je tedaj 6. b razred obiskovalo 26 učencev, od tega je bilo 15 fantov in 11 deklet, 6. a razred pa 25 učencev, od tega 16 fantov in 9 deklet. V obeh razredih je bilo torej občutno več fantov kot deklet, zaradi česar je bilo vzdušje kljub strogi disciplini veliko bolj živahno, kot mi pove tedanja učenka 6. b razreda,¹³ katere zvezek nam prikazuje pestro sliko iz določenega šolskega obdobja.

Sklep

Zvezek šestošolke, ki ga predstavljam, se zdi na prvi pogled običajen in morda ne bi bil nič posebnega, če ne bi bila v njem redovalnica tedanjih šestošolcev a in b razreda. Vsekakor so učne vsebine zanimive, saj prikazujejo način poučevanja v sedemdesetih letih 20. stoletja kot tudi doživljanje učnih vsebin s strani učencev v tedanjem učnem procesu. Učne vsebine sicer pripisujem trem različnim predmetom, zemljepisu, slovenskemu jeziku in zgodovini, a vsekakor obstaja verjetnost, da je bila zapisana vsebina le snov enega predmeta. V kolikor so moje domneve, da gre za tri različne vsebine, možne, se zastavlja vprašanje, zakaj je učenka zapisovala vsebino treh različnih predmetov v en sam zvezek. Morda je »pravi« zvezek pozabila doma ali pa je bil že poln in je šlo enostavno za izrabo prostora na praznih listih.

V zvezku se zvrstijo različne učne vsebine, od pomorstva, mornaric, letovišč in zdravilišč, cest, narave, prometa, sodobnih kulturnih ustanov do jugoslovanske oblasti. Nasploh skozi celotno vsebino zvezka izstopa povojni čas in politična oblast v sedemdesetih letih, kar pomeni, da je bila vsebina pouka naravnana na tedanji trenutni položaj brez izrazitega poseganja v predvojno obdobje. Kot zadnji »zapis« je risba prijateljice, ki ponazarja čudovit zaključek določene vsebine v šolskem letu in obenem prijeten uvod v nadaljnjo vsebino, v redovalnico. Gre za redovalnico 6. a in 6. b razreda z vsemi potrebnimi podatki. V vertikalni liniji so zapisana imena učencev, in sicer ločena po spolu, pri čemer so imeli prednost fantje. Horizontalno pa se zvrsti predmetnik, ki je bil v veljavi za šesti razred. Obsegal je enajst predmetov, od katerih sta bila dva tuja, srbohrvaški jezik in nemščina. Glede na število ocen se predvideva, da so vpisane ocene od celotnega šolskega leta. Temu v prid govori tudi z rdečo zapisana končna ocena pri nemščini, medtem ko pri ostalih predmetih ta še ni bila zapisana. Odličnjakov je bilo izjemno malo in nasploh preseneča veliko nezadostnih ocen. Te so

12 G., O., roj. 1961.

13 G., O., roj. 1961.

bile prav gotovo posledica neznanja in neučenja, pogosto zaradi pomanjkanja časa, saj so morali otroci pomagati staršem pri delu doma. Poleg tega pa so bili učitelji strogi in so imeli visok kriterij pri ocenjevanju.

Zvezek šestošolke petrovske šole kot njen učni pripomoček ni le klasičen zvezek s šolskimi in domačimi nalogami, ampak je nadgrajen z redovalnico, ki prikazuje uspešnost dveh šestih razredov. Na eni strani nam tako prikazuje učno vsebino določenega predmeta in po drugi odstira celoletno ocenjevalno obdobje vsakega učenca posebej. Čeprav okoliščine o redovalnici v zvezku šestošolke niso povsem pojasnjene, nam obravnavani zvezek ne glede na to daje celoletno podobo učnega procesa v šolskem letu 1972/1973 in ga lahko kljub temu vrednotimo kot verodostojen zgodovinski vir.

Viri in literatura

Viri

EOL – Evángelikus Országos Levéltár, Dunántúli vir, Visitatio canonica Tóth Kereszturiensis 1798.

G., O., roj. 1961. Intervju. Križevci, 2013.

Literatura

Granda, Stane, Mala zgodovina Slovenije. Celje: Društvo Mohorjeva družba: Celjska Mohorjeva družba, 2008.

Ružič, Aleksander, Kronika osnovnih šol v sedanji občini Gornji Petrovci. Murska Sobota, Solidarnost, 2001.

Šteiner, Martin, Prekmurje pod rdečo zvezdo. V: Katalog stalne razstave [uredila Janez Balažic in Branko Kerman]. Murska Sobota, Pokrajinski muzej, 1997, str. 321–326.

Vodopivec, Peter, Od Pohlinove slovnice do samostojne države: slovenska zgodovina od konca 18. do konca 20. stoletja. Ljubljana, Modrijan, 2006.